

Batiukówna, Jadwiga, (1912-1964), była najwybitniejszą sportsmenką AZS Lwów. W 1934 r. zdobyła mistrzostwo Polski w biegu na 60 m, a w 1936 r. biegu na 100 m. Z powodzeniem uprawiała także gry sportowe. W 1937 r. grała w reprezentacji Polski, która zdobyła akademickie mistrzostwo świata w koszykówce. Była najlepszą zawodniczką zespołu siatkówki AZS Lwów, który w latach 1934-1935 zdobył wicemistrzostwo Polski. W czasie bogatej kariery sportowej zdołała ukończyć studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu im. Jana Kazimierza we Lwowie. Podczas II wojny światowej przebywała we Lwowie, gdzie w latach 1940-1941 występowała barwach rosyjskiego klubu „Spartak”. Udział w rosyjskim ruchu sportowym upoważniał ją do otrzymywania większych racji żywnościowych, co pozwoliło przetrwać jej i najbliższej rodzinie koszmar sowieckiej okupacji. Po wojnie przyjechała do Polski i w latach 1946-1947 kontynuowała karierę sportową, występując w klubach Polonia Bytom i IKS Wrocław. R. Wryk, Sport akademicki w relacjach i wspomnieniach, Poznań 2009, s. 209. Wojciech Szkiela, Bogdan Tuszyński, Zygmunt Weiss red., Pół wieku AZS. Sukcesy, cyfry, fakty, ludzie, porażki, wspomnienia i anegdoty, Warszawa 1962, s. 336. Fot. Zamiast uroczystości jubileuszowych z okazji 10-lecia Akademickiego Związku Sportowego we Lwowie, s. 15.

Boski Władysław: członek AZS Lwów w latach dwudziestych. Doskonały lekkoatleta, maratończyk. Rekordzista Polski w biegach na 25 i 30 km (1926 r.). Znany działacz sportowy. Wojciech Szkiela, Bogdan Tuszyński, Zygmunt Weiss red., Pół wieku AZS. Sukcesy, cyfry, fakty, ludzie, porażki, wspomnienia i anegdoty, Warszawa 1962, s. 336.

Bulanda Edmund Prof. dr - kurator AZS Lwów. Otaczał AZS troskliwą opieką. Dzięki jego staraniom i inicjatywie powstała i zaczęła się wspaniale rozwijać sekcja kajakowa (1932 r.). Opiekun i przyjaciel młodzieży. Zmarł w 1957 r. we Wrocławiu. Wojciech Szkiela, Bogdan Tuszyński, Zygmunt Weiss red., Pół wieku AZS. Sukcesy, cyfry, fakty, ludzie, porażki, wspomnienia i anegdoty, Warszawa 1962, s. 337.

Cena, Mieczysław Romuald, (ur. 3 kwietnia 1908 r. w Jarosławiu, zm. 9 lutego 1990 we Wrocławiu, polski uczony, działacz społeczny i sportowy, profesor weterynarii, twórca polskiej tzw. zoohigieny. Pochodził z rodziny o długich tradycjach obywatelskich i patriotycznych. Jego krewnym był Robert Cena z Morawska, poseł (1897–1900) z otoczenia księdza S. Stojalowskiego do Rady Państwa w Wiedniu. Po uzyskaniu (1926) matury klasycznej w gimnazjum w Jarosławiu Mieczysław rozpoczął studia w Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie. Startował, jako zawodnik AZS Lwów, w 1929 roku zdobył Mistrzostwo Polski w rzucie oszczepem oburącz a rok wcześniej zajął trzecie miejsce w pięcioboju lekkoatletycznym. W 1930 razem z braćmi był założycielem Sekcji Jarosławskiej AZS. W 1932 uzyskał dyplom lekarza weterynarii. Następnie odbył służbę wojskową we Włodzimierzu Wołyńskim. W końcu 1934 uzyskał doktorat nauk weterynaryjnych lwowskiej Akademii za pracę wykonaną pod kierunkiem prof. Alfreda Trawińskiego. Po zakończeniu działań wojennych zamieszkał w Krakowie i przez rok pracował w Katedrze Fizjologii i Żywienia Zwierząt Wydziału Rolniczego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Równocześnie uzyskał absolutorium z zakresu rolnictwa. W listopadzie 1946 przeniósł się do Wrocławia, gdzie został adiunktem w Katedrze Hodowli Ogólnej na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej ówczesnego Uniwersytetu i Politechniki. W tym samym roku został kuratorem Akademickiego Związku Sportowego we Wro-

clawiu. W 1948 uzyskał stypendium rządu szwajcarskiego na pracę naukową w Obserwatorium Fizyczno-Meteorologicznym w Davos, gdzie wykonał część doświadczalną pracy habilitacyjnej o wpływie promieniowania słonecznego na zwierzęta gospodarskie. Habilitację wraz ze stopniem docenta uzyskał w 1949. W 1951 objął Katedrę Zoohigieny w nowo utworzonej Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu. Był autorem wielu prac naukowych z zakresu zoohigieny, bioklimatologii i etologii stosowanej. Pozostawił pamiętniki (*Ku doskonałości*. Kraków: Alleluja, 2013, s. 172). Został odznaczony m.in. Złotą Oznaką AZS. *Profesor Mieczysław Cena (1908-1990) - Droga życia (nota biograficzna redakcji)* [w:] Mieczysław Cena, *Ku doskonałości*, 2013, s. 9-23. Wojciech Szkiela, Bogdan Tuszyński, Zygmunt Weiss red., *Pół wieku AZS. Sukcesy, cyfry, fakty, ludzie, porażki, wspomnienia i anegdoty*, Warszawa 1962, s. 337; Tomasz Turoń, *Akademicki Związek Sportowy w Jarosławiu 1930 -1939*, *Rocznik Jarosławski* 2000,2, s. 115-119. Fot. https://pl.wikipedia.org/wiki/Mieczysław_Cena

Danowski-Siennicki Roman: członek AZS Lwów do 1939 r. Mistrz Polski w hali na 50 m w 1938 i 1939 r. Mistrz Związku Radzieckiego w biegu na 100 m w 1940 r. Wojciech Szkiela, Bogdan Tuszyński, Zygmunt Weiss red., *Pół wieku AZS. Sukcesy, cyfry, fakty, ludzie, porażki, wspomnienia i anegdoty*, Warszawa 1962, s. 338. Fot. NAC.

Druźbiak, Włodzimierz. (1908-1997). Urodził się 25.11.1908 r. we Lwowie. Dzieciństwo i młodość W. Druźbiaka splotły się z dramatyczną historią miasta, któremu los nie skąpił krwawych wojen, obcej okupacji, a w końcu skazał jego mieszkańców na wygnanie. Mimo tego, rozwój syna Dymitra i Seweryny z domu Wilk przebiegał prawidłowo. W 1919 r. kończył szkołę powszechną, w 1928 zdał egzamin maturalny w Państwowym Gimnazjum Matematyczno-Przyrodniczym i w tym samym roku podjął studia na Wydziale Chemii Politechniki Lwowskiej. Uczył się łatwo i szybko, dużo czytał, interesował się fotografią i filmem, uprawiał sport. Niemala w tym zasługa rodziców, którzy chociaż niezbyt zamożni dbali o wykształcenie syna, oraz atmosfery tego niezwykłego miasta, które W. Druźbiak ze wzruszeniem wspominał do końca swego długiego życia. Lwów w okresie międzywojennym był nie tylko ważnym ośrodkiem kulturalnym, ale również silnym centrum sportowym. Energiczny, niezwykle uzdolniony ruchowo Włodzimierz, w sposób naturalny w sporcie znalazł możliwość samorealizacji. Niepostrzeżenie dziecięce harce na lwowskich boiskach i zimowe narciarskie szaleństwa na okolicznych stokach, przybrały formę poważnego uczestnictwa w sporcie wyczynowym. Włodzimierz stał się znanym we Lwowie lekkoatletą czołowym sprinterem „Pogoni”, a zimą narciarzem miejscowego AZS-u. Sportowe pasje wypełniają coraz większą część jego życia i nieuchronnie wiodą do konfliktu z wcześniej ułożoną wizją przyszłości. Studiuje zatem bez zapału, kierując się raczej rozsądkiem niż zamięłowaniem. W 1931 r. na wieść o istnieniu w Warszawie uczelni sportowej przerwał studia i wstąpił na 1 rok studiów w CIWF. Decyzji tej nigdy nie żałował. Nareszcie w sposób otwarty, bez zaniedbywania innych obowiązków, mógł oddać się temu, do czego miał wrodzone skłonności. Poznał to wielu wybitnych sportowców - studentów CIWF, m. in. J. Kusocińskiego i E. Lokajskiego. Po studiach w 1933 r. wrócił do Lwowa i podjął pierwszą pracę w Gimnazjum w Przemyślanach (1933-35), a potem w Gimnazjum Kupieckim (1935-39). Był to spokojny okres w jego życiu. Pracował z sobie właściwym oddaniem, zdobywając sympatię i szacunek otoczenia. W 1935 r. uczestniczył w specjalistycznym kursie organizowanym przez CIWF i uzyskał, nadany tylko nielicznym, prestiżowy tytuł trenera okręgowego. Zapał do pracy i wysokie kwalifikacje Włodzimierza dostrzegają władze CIWF i włączają go do kilkun-

stoosobowej grupy uczelnianej, która wyjechała na zaproszenie organizatorów Igrzysk Olimpijskich w 1936 r. do Berlina. Oglądał zmagania olimpijczyków od pierwszego do ostatniego dnia Igrzysk. Korzystając z przywilejów gościa, starał się zobaczyć wszystko, zarówno z trybun, jak i od strony kulis. Wrócił oszołomiony pięknem sportu, przepełniony marzeniami o przyszłych sukcesach polskich olimpijczyków, a głównie trenowanych przez siebie sprinterów. We wrześniu 1939 r. do Lwowa wkroczyli Rosjanie. Wali się dobrze znany, ułożony świat a zastępują go chaos, groza i niepewność. Szczęśliwie, wysokie kwalifikacje zawodowe Włodzimierza znajdują uznanie władz okupacyjnych. Pozostał więc w tym samym gimnazjum, przemianowanym przez Rosjan na Technikum Handlu Radzieckiego i dodatkowo pracuje w charakterze trenera w DSO „Dynamo”. Latem 1941 r. Lwów zajmują Niemcy. Kolejne trzy lata to okres niezwykle trudny. Włodzimierz nie pracuje, zajmuje się trochę handlem, ale głównie korzysta z pomocy rodziny. Nie zapomina o sporcie. Nie bacząc na zakazy, stara się podtrzymywać nabyte umiejętności. Szczęśliwe wydarzenia okresu okupacji niemieckiej, to zawarcie w 1942 r. związku małżeńskiego z Jadwigą Kobierzyńską i narodziny w 1943 r. córki Małgorzaty. W 1944 r. Rosjanie ponownie wkraczają do Lwowa, a Włodzimierz powraca do pracy nauczycielskiej, tym razem do Instytutu Handlu Radzieckiego i trenerskiej w DSO „Spartak”. Rok 1945, to radość z zakończenia wojny i rozpacz wywołana koniecznością opuszczenia Lwowa. Rodzina Drużbiaków przenosi się do Zakopanego, gdzie Włodzimierz podejmuje pracę instruktora narciarskiego w MKS Zakopane. Repatriant ze Lwowa stara się uporządkować życie, znaleźć swoje miejsce w nowej rzeczywistości. Zniszczony kraj, zdziesiątkowane społeczeństwo potrzebują ludzi wykształconych. Włodzimierz pozostawia rodzinę w Zakopanem, a sam, rozumiejąc ówczesne potrzeby, przenosi się do Wrocławia, gdzie obejmuje stanowisko referenta sportu, następnie do Krakowa na takie samo stanowisko w WOKF i PW, (pracuje także w miejscowym AZS jako trener), by w końcu wrócić do Zakopanego na stanowisko kierownika Ośrodka Sportu. Te dwa powojenne lata przyniosły bogate doświadczenia. Włodzimierz zrozumiał, że praca organizacyjna, kierownicze stanowiska nie dają mu tyle satysfakcji, ile niesie z sobą działalność pedagogiczna, codzienny kontakt z młodzieżą. Z radością przyjmuje zatem propozycję pracy w AWF i przenosi się do Warszawy. Towarzyszy mu rodzina, która już w stolicy powiększa się o drugą córkę Annę. Był to rok 1947. Zastaje to absolwentów CIWF: Z. Pabisia, A. Morończyka, Z. Szelesta i innych, z którymi podejmuje trud odbudowy uczelni. Brakowało wszystkiego. Boisko, hala lekkoatletyczna były zniszczone, nie było sprzętu, podręczników i skryptów, nie ocalały żadne programy nauczania. Wraz z kolegami odbudowywał uczelnię, kształcił studentów i uzupełniał własne wykształcenie. W 1947 r. był wykładowcą i jednocześnie uczestnikiem kursu unifikacyjnego na tytuł trenera, w latach 1949-1950 uzupełniał studia w AWF, w 1953 uzyskał tytuł trenera klasy I, a w 1956 tytuł magistra. Wraz z Z. Pabisem, Z. Ważnym Wydał podręcznik *Lekkoatletyka: technika i metodyka* (1953). Nie zapominał o narciarstwie. Wspólnie z Z. Bielczykiem już W 1949 r. publikuje *Narciarstwo dla wszystkich* i, o dziwo, zostaje mistrzem Warszawy w slalomie gigancie (1951). Narciarstwu był wierny do końca życia. Rzucony przez los na niziny wykorzystywał każdą sposobność, aby znaleźć się w górach i przypiąć deski do nóg. Potem w wieku dojrzałym rozsmakował się również w narciarstwie biegowym. W życiu W. Drużbiaka można wyróżnić dwa równoległe nurty: pracę dydaktyczną w uczelni i pracę trenerską w sporcie wyczynowym. Warsztatem pracy trenerskiej stał się dla niego AZS (1948-50, 1956-73) i „Legia” (1950-56), a zawodową pasją biegi sprinterskie. Pracował dużo. Przed południem w uczelni, po południu w klubie, soboty i niedziele wypełniały zazwyczaj zawody, a ferie i urlopy przeznaczone były na obozy i zgrupowania. Ciężka, mozolna praca przyniosła efekty. Osiągnięcia jego zwracają uwagę kierownictwa polskiej lekkiej atletyki, który często włącza go do współpracy w przygotowaniach reprezentacji do imprez

najwyższej wagi. Specjalnością W. Druźbiaka stały się biegi sztafetowe. Dostrzegał on, że do sukcesu w tej niezwykle widowiskowej konkurencji nie wystarczy mechaniczne zestawienie czterech najszybszych sprinterów, że dyscyplina ta ma swoją specyfikę, którą trzeba rozumieć i uwzględnić w treningu. Zagadnieniu temu poświęcił pracę magisterską, która w oparciu o eksperyment dowodziła znaczącego wpływu techniki zmiany pałeczki sztafetowej na końcowy rezultat biegu (1956). Rozważania teoretyczne znalazły wspaniałe potwierdzenie w praktyce. Przygotowywana przez niego reprezentacyjna sztafeta 4 x 100 m uzyskiwała rezultaty na najwyższym, światowym poziomie, zakwalifikowała się do udziału w Igrzyskach Olimpijskich w Tokio (1964), gdzie pobiła rekord Polski i zdobyła srebrny medal olimpijski. Olimpijskie sukcesy nobilitują. W. Druźbiak został trenerem kadry narodowej sprinterów (1964-88), których poprowadził do wielu sukcesów. W warszawskiej AWF w 1964 r. rozpoczął studia J. Werner i oto los złączył niezmiernie utalentowanego sprintera z doskonałym trenerem, a ponieważ warunki do uprawiania sportu były wówczas znakomite, na rezultaty nie trzeba było czekać. J. Werner czynił zdumiewające postępy. Dwa lata specjalistycznego treningu wystarczyły, aby Werner został mistrzem Polski i mistrzem Europy. Jego długa kariera obfitowała w sukcesy, wśród których były rekordy Polski, tytuły mistrza Polski, mistrza Europy i w końcu medal olimpijski. Tak wielkie osiągnięcia zdarzają się wówczas, gdy w ręce trenera artysty trafi nieoszlifowany talent, Wsparty niezwykle klimatem współpracy, przesyconym wzajemną serdecznością i szacunkiem. Oczywiście W. Druźbiak podczas swojego długiego życia nie zajmował się wyłącznie rekordzistami i mistrzami. Pomagał też doskonalić się, bić własne rekordy życiowe setkom młodych ludzi, których kariery kończyły się nieco niżej, na poziomie kraju, okręgu, klubu. Pomagał każdemu, bez względu na reprezentowany poziom sportowy, pokazywał piękno sportu, uczył jak zwyciężać i godnie znosić porażki. Był wybitnym trenerem, który z jednakowym zapałem współtworzył legendarny już „Wunderteam” i przekazywał młodzieży lekkoatletyczne abecadło. Droga połowa jego zawodowego życia to praca w warszawskiej AWF, którą w harmonijny sposób wiązał z pracą trenerską. Sukcesy w sporcie wyczynowym, doświadczenia stamtąd wyniesione, stały kontakt z najlepszymi na świecie, procentowały w pracy na uczelni. Zapoznawał studentów z lekkoatletyką, szkolił trenerów i instruktorów, był wykładowcą i instruktorem na kursach narciarskich, uczestniczył w seminariach i konferencjach naukowych, nieco publikował. Jego królestwem była jednak dydaktyka. Preferował ją w sposób świadomy, Wiedząc, że w bezpośrednim kontakcie ze studentami jego siła oddziaływania jest największa. Czuł, że w ten sposób, przekazuje część siebie i wpływa na osobowość uczniów. Był wykładowcą charyzmatycznym. Ogromny autorytet, mocno podparty osiągnięciami w sporcie, w połączeniu z pogodnym usposobieniem gwarantowały sukces pedagogiczny. Był powszechnie lubianym i szanowanym wykładowcą, a uznanie studentów i kolegów zdobywał w prosty, naturalny sposób, oparty na przekonaniu, że najlepszą metodą dydaktyczną jest własny przykład. Kochał lekkoatletykę, narty, tenis, młodzież i swoją nauczycielską profesję. Był prawdziwym sportowcem, przekonany o zaletach aktywnego i higienicznego stylu życia, a wolny czas spędzał w ruchu; na nartach, na korcie tenisowym, na spacerze. Żył w zgodzie z tym, co głosił i ta elementarna uczciwość znajdowała niezwykle wprost uznanie uczniów. W 1973 r. W. Druźbiak przeszedł na emeryturę, bez pożegnań i okolicznościowych fanfar i dobrze, bo ani myślał odpoczywać. Ugruntowana trenerska sława powodowała zaproszenia do współpracy na obozach i zgrupowaniach różnych dyscyplin sportu. Pomagał zazwyczaj kształtować szybkość i kondycję ogólną. Był ekspertem w tych dziedzinach i chętnie dzielił się swoją wiedzą. W. Druźbiak był dobrym mężem, ojcem i dziadkiem. Wychowywał dwie córki Małgorzatę i Annę i ze wszystkich sił pomagał wprowadzić w życie wnuka Leszka i wnuczkę Marynię. Leszek Sidor, trenowany również przez Dziadka, był wielokrotnym mistrzem Polski w tenisie

i reprezentantem Polski W Pucharze Davisa. Mało, kto wiedział o jego miłości do muzyki poważnej, dobrej lektury i wrażliwości na piękno. Umiał żyć i cieszyć się życiem. Miał własny, wewnętrzny, bogaty świat, w którym zanurzał się z przyjemnością, który często stawał się azylem, pozwalającym przetrwać kłopoty i stresy niesione życiem. Ostatnia dekadę życia, jak wszystkie poprzednie, przeżył aktywnie, W nieustannym ruchu. Ciągle czuł potrzebę uczestniczenia w życiu sportowym. W swoim środowisku był niezwykle popularny, stał się postacią symboliczną, niemal legendarną. Wyglądał zawsze tak samo, do końca sprawny fizycznie, Wydawało się, że będzie żył wiecznie. Niestety zmarł 16 lutego 1997 r. w wieku 89 lat. Spoczywa na Cmentarzu Powązkowskim. Pracowite życie W. Druźbiaka nagrodzone: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem 100-lecia Sportu Polskiego, Odznaką Zasłużonego Działacza Kultury Fizycznej, Złotą Odznaką AZS, Złotą Odznaką „Za zasługi dla Warszawy”, Złotą Honorową Odznaką PZLA. Henryk Kania, Włodzimierz Druźbiak (1908-1997), w: Słownik biograficzny pracowników CIWF i AWF, Tom I, red. Kajetan Hądzelek i Andrzej Mazur, Warszawa 2000, s. 22-26. Fot. Tamże.

Gamski Zbigniew, ur. 4 IX 1915 r. w miejscowości Fridek Mistek na terenie Czechosłowacji. Prawnik. Siatkarz i piłkarz ręczny AZS Lwów. Poległ 9 IX 1939 r. obsługując stanowisko ciężkich karabinów maszynowych podczas bitwy w lesie koło wsi Rybiczyna, pow. Iłża. R. Wryk, Straty osobowe Akademickiego Związku Sportowego w latach II wojny światowej 1939-1945, Poznań 1991, s. 44.

Gawenda Adam: członek AZS Lwów w latach trzydziestych. Znakomity płotkarz i średniodystanowiec. Najlepsza forma w latach 1932-35. Najlepszy wynik: 55,2 na 400 m ppł. Wojciech Szkiela, Bogdan Tuszyński, Zygmunt Weiss red., Pół wieku AZS. Sukcesy, cyfry, fakty, ludzie, porażki, wspomnienia i anegdoty, Warszawa 1962, s. 339.

Haspel Mieczysław (ur. 31 stycznia 1911 r. w Jarosławiu, zm. 14 lutego 1991 r. w Jarosławiu) – lekkoatleta, najbardziej utytułowany sportowiec Jarosławia, rekordzista w biegu na 110 metrów przez płotki (15,4 w 1936) i mistrz Polski. Edukację pobierał w I Gimnazjum w Jarosławiu. W 1927 roku wziął udział w kursie gimnastyczno-atletycznym zorganizowanym przez TG „Sokół”, prowadzonym przez szwedzkiego instruktora Norlinga. Z chwilą założenia w 1930 roku w Jarosławiu placówki Lwowskiego Akademickiego Związku Sportowego został jego zawodnikiem. Po uzyskaniu w 1932 roku świadectwa dojrzałości trafił do szkoły podchorążych we Włodzimierzu Wołyńskim, a po jej ukończeniu w 1933 roku podjął studia we lwowskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej. Pierwsze poważne sukcesy osiągnął w 1934 roku, zdobywając mistrzostwo okręgu lwowskiego. W 1935 roku na zawodach w Biłymstoku zdobył swój pierwszy tytuł mistrza Polski, a na zawodach w Jarosławiu znakomitą wynikiem 15,4 sekundy pobił rekord kraju. Został powołany do reprezentacji Polski. Startował w kilku meczach międzypaństwowych oraz w Akademickich Mistrzostwach Świata w Budapeszcie w 1935 roku. W olimpijskim 1936 roku został wicemistrzem Polski, jednak nie udało mu się osiągnąć wymaganego minimum i na IO w Berlinie nie pojechał. W poolimpijskim 1937 roku zdobył kolejne tytuły mistrza Polski w biegu na 50 metrów w hali oraz 110 metrów przez płotki na stadionie otwartym. W 1938 roku powtórzył sukces halowy, a na stadionie otwartym w swojej koronnej konkurencji po raz drugi został mistrzem Polski. W tym samym roku uzyskał swój rekord życiowy 15,2 sekundy, jednak stracił go na rzecz zawodnika AZS Poznań, Pawła Schmidta. W 1939 roku uzyskał uczelniane absolutorium. W połowie lat 30-tych XX wieku z drużyną AZS Lwów wziął udział w mistrzostwach Polski w piłce ręcznej, a po wojnie rozegrał kilka meczów w zespołach piłki nożnej z Krosna i barwach JKS Jarosław. Po wybuchu II

BIOGRAMY

wojny światowej przydzielony został do rezerwy 24 pułku artylerii. Do uprawiania lekkiej atletyki powrócił po zakończeniu wojny w barwach AZS Kraków. W pierwszych powojennych mistrzostwach Polski zdobył swój trzeci złoty medal na 110 metrów przez płotki i brązowy medal w tej samej konkurencji na dystansie 400 metrów. Po zakończeniu kariery sportowej poświęcił się pracy zawodowej, początkowo w latach 1947-48 jako lekarz weterynarii w Wojskach Ochrony Pogranicza, po czym po uzyskaniu w 1949 roku w Lublinie dyplomu magistra do 1950 roku pracował w Kępnie, a w latach 1951-1954 we Frysztaku. Po powrocie do Jarosławia, pracował w lecznicy miejskiej, a następnie aż do emerytury w Weterynaryjnym Inspektoracie Sanitarnym miejscowych zakładów mięsnych. T. Turoń, Mieczysław Haspel, „O krok od Igrzysk Olimpijskich”, Jarosław 2002; H. Kurzyński, S. Pietkiewicz, M. Rynkowski, *Od Adamczaka do Zasłony - Leksykon lekkoatletów polskich okresu międzywojennego - mężczyźni*. Warszawa 2004; Wojciech Szkiela, Bogdan Tuszyński, Zygmunt Weiss red., *Pół wieku AZS. Sukcesy, cyfry, fakty, ludzie, porażki, wspomnienia i anegdoty*, Warszawa 1962, s. 340. Fot. NAC.

Kobylański Janusz: członek AZS Lwów w latach 1935-1939. Trzykrotny mistrz Lwowa w biegu narciarskim na 18 km. Od 1949 r. członek AZS Zakopane. Czołowy trener narciarski. Wychowawca m. in. Zelka, Gula-Misiagi, Dziedzica, Arłamowskiej i całej plejady juniorów i seniorów AZS. Wojciech Szkiela, Bogdan Tuszyński, Zygmunt Weiss red., *Pół wieku AZS. Sukcesy, cyfry, fakty, ludzie, porażki, wspomnienia i anegdoty*, Warszawa 1962, s. 342. Fot. https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:New_Cemetery_in_Zakopane

Kot, Jan (1906 - 1992). Nauczyciel gimnazjalny, oficer Wojska Polskiego, działacz konspiracyjny i niepodległościowy, więzień polityczny PRL, wybitny sportowiec. Urodził się 28 października 1906 roku w Wygnance koło Czortkowa. Po uzyskaniu matury ukończył historię na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu im. Jana Kazimierza we Lwowie. Podczas studiów aktywnie uprawiał pływanie i wkrótce zaczął odnosić duże sukcesy w tej dyscyplinie, jako zawodnik AZS Lwów. W 1926 roku zdobył pierwsze mistrzostwo Polski na 100 metrów stylem dowolnym. Był wielokrotnym rekordzistą, mistrzem i reprezentantem Polski (od 1930 roku występował w barwach klubowych Cracovii). Jego największe sukcesy sportowe przypadły na lata 1930 - 1932. Był wielokrotnym rekordzistą i mistrzem oraz wicemistrzem Polski na dystansach 100, 200, 400 i 1500 metrów stylem dowolnym a także w sztafetach. Przez wiele lat bronił barw Cracovii w drużynie piłki wodnej, która grając w ekstraklasie zdobywała kilkakrotnie tytuły mistrza i wicemistrza Polski. Jan Kot należał do najpopularniejszych sportowców II Rzeczypospolitej. Jego sława dorównywała popularności legendarnych piłkarzy Józefa Kałuży i Henryka Reymana. Uprawianie sportu łączył harmonijnie z wykonywaniem zawodu nauczyciela - uczył, bowiem równocześnie w Prywatnym Gimnazjum w Olkuszu, a od 1934 roku w gimnazjum bocheńskim historii oraz przysposobienia wojskowego. We wrześniu 1939 roku, jako oficer walczył w 156. pułku piechoty Armii „Kraków”. Brał udział w bitwach z nacierającymi wojskami niemieckimi pod Wiśniową, a następnie pod Lubaczowem, Dzikowem i Tomaszowem Lubelskim. W czasie wojny wstąpił do Związku Walki Zbrojnej, a potem Armii Krajowej w krakowskim zgrupowaniu „Żelbet”. Był dowódcą Wojskowej Służby Ochrony Powstania. W 1945 roku, po rozwiązaniu AK, członek Organizacji „NIE” a od września 1945 roku należał do ścisłego kierownictwa Ruchu Oporu Bez Wojny i Dywersji „Wolność i Niezawisłość”. Po wojnie bezpodstawnie skazany na karę śmierci. Bolesław Bierut skorzystał jednak w jego wypadku z prawa łaski i zamienił karę na 10 lat więzienia. Był instruktorem Studium Wychowania Fizycznego na Uniwersytecie Jagiellońskim. Czterdziestoletni pływak zdobył w 1946 roku mistrzostwo Polski na 1500 metrów i został rekordzistą

LUDZIE AZS-u

okręgu krakowskiego na dystansach: 100, 200 i 400 metrów stylem dowolnym. Drużyna piłkarzy wodnych Cracovii, w której także grał zdobyła wtedy wicemistrzostwo kraju. Jako kierownik Biura Studiów WiN uczestniczył w opracowaniu słynnego Memoriału polskiego ruchu oporu do Rady Bezpieczeństwa ONZ, przekazanego tej organizacji jesienią 1946 roku. Jan Kot opracowywał informacje wywiadowcze nadsyłane z terenu. Memoriał ten był pierwszym po II wojnie światowej aktem oskarżenia przeciwko zbrodniom ZSRR i reżimu komunistycznego w Polsce. Aresztowany 24 sierpnia 1946 roku był nieludzko torturowany przez blisko dziewięć miesięcy w słynnym bunkrze Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego na Placu Inwalidów w Krakowie. Podczas krakowskiego procesu członków WiN, odbywającego się w dawnym więzieniu św. Michała, Jan Kot został skazany trzykrotnie na karę śmierci, którą zamieniono na dożywotnie więzienie. Więziony przez ponad dziesięć lat w więzieniach na Montelupich w Krakowie oraz we Wronkach. Mimo amnestii dla więźniów politycznych w 1956 roku i interwencji społeczeństwa bocheńskiego, na wolność wyszedł dopiero w marcu 1957 roku. Nieludzkie tortury stalinowskich oprawców przeżył dzięki hartowi ducha i wysportowanego ciała. Władze komunistyczne szkołę jednak zamknęły przed nim na zawsze, dlatego nie mógł wykonywać swojego wyuczonego zawodu - nauczyciela historii. Pracował, więc w Miejskim Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej oraz w Rejonie Eksploatacji Dróg Publicznych - do przejścia na emeryturę w 1972 roku. Żonaty z Wiesławą z Pisiewiczów - nauczycielką języka polskiego w gimnazjum i liceum ogólnokształcącym w Bochni, zasłużoną w organizacji i prowadzeniu tajnego nauczania w okresie okupacji hitlerowskiej. Jan Kot zmarł w Bochni 12 lipca 1992 roku. Od 24 czerwca 2000 roku jest patronem Krytej Pływalni w Bochni. Jego trofea sportowe zostały przekazane przez córkę Wandę Watorską do zbiorów muzeum bocheńskiego. T. Wolsza, *Ze sportem za pan brat, ze sportem na bakier. Pasje sportowe elit politycznych w dwudziestoleciu międzywojennym i w pierwszych latach Polski Ludowej*, Warszawa 2018, s. 193-4; <http://bochnia.eu/plv-lecie-boche%C5%84skiego-basenu/>. Wojciech Szkiela, Bogdan Tuszyński, Zygmunt Weiss red., *Pół wieku AZS. Sukcesy, cyfry, fakty, ludzie, porażki, wspomnienia i anegdoty*, Warszawa 1962, s. 343. Fot. NAC.

Kraus Zygmunt: w AZS Lwów od 1937 r. w AZS-AWF od 1948 r. Trener reprezentacji narodowej w piłce siatkowej, trener 10-krotnego mistrza Polski w siatce mężczyzn AZS-AWF, przewodniczący Rady Trenerów Sekcji Siatkówki GKKF w latach 1950-52, działacz Polskiego Związku Siatkówki od 1946 r. przewodniczący Komisji Przepisów Gry FIBA (Międzynarodowa Federacja Siatkówki) od 1951 r. Wojciech Szkiela, Bogdan Tuszyński, Zygmunt Weiss red., *Pół wieku AZS. Sukcesy, cyfry, fakty, ludzie, porażki, wspomnienia i anegdoty*, Warszawa 1962, s. 343. Fot. Słownik Biograficzny Pracowników CIWF i AWF Tom I Pod redakcją Kajetana Hądzelka i Andrzeja Mazura s. 49.

Krzemiński Kazimierz, ur. 25 lutego 1902 r. we Lwowie. Ukończył Politechnikę Lwowską, uzyskując dyplom inżyniera. Brał udział w walkach polsko-ukraińskich o Lwów oraz w wojnie polsko-bolszewickiej. Od 1921 r. jako starszy asystent pracował na Katedrze Obróbki Metali Politechniki Lwowskiej. Kolarstwo uprawiał od początku lat dwudziestych. W latach 1923-1927 był zawodnikiem AZS Lwów, a następnie „Pogoni” Lwów. W 1924 r. uczestniczył w igrzyskach olimpijskich w Paryżu, startując w wyścigu szosowym na dystansie 188 km. W grudniu 1939 r. został aresztowany przez NKWD i zamordowany najprawdopodobniej w 1940 r. w więzieniu we Lwowie. Według innej wersji po aresztowaniu wywieziony w głąb ZSRR, gdzie zaginął bez śladu. Ryszard Wryk, *Sport i wojna. Losy polskich olimpijczyków w latach drugiej wojny światowej*, Poznań 2016, s. 242; Pawlak A., *Olimpijczycy polscy w latach 1924-1998*, Kraków 2000, s. 136; Wojciech Szkiela, Bogdan Tuszyński, Zygmunt Weiss red., *Pół wieku AZS. Sukcesy, cyfry, fakty, ludzie, porażki, wspomnienia i anegdoty*, Warszawa 1962, s. 344.

Libhart Stanisław: współzałożyciel i organizator AZS we Lwowie, prezes AZS Lwów w 1922 r. Po wojnie działacz AZS Wrocław. Wojciech Szkiela, Bogdan Tuszyński, Zygmunt Weiss red., Pół wieku AZS. Sukcesy, cyfry, fakty, ludzie, porażki, wspomnienia i anegdoty, Warszawa 1962, s. 344. Fot. <https://nto.pl/moje-kresy-saga-rodu-liebhartow/ar/4606093>

Łomnicki Antoni Marian, ur. 17 I 1881 r. we Lwowie. Matematyk, profesor Politechniki Lwowskiej, współtwórca głośnej w świecie lwowskiej szkoły matematycznej. Mecenaz sportu akademickiego we Lwowie. Członek honorowy AZS Lwów. Rozstrzelany w zbiorowej egzekucji naukowców lwowskich na zboczu Wzgórz Wuleckich we Lwowie 4 VII 1941 r. R. Wryk, Straty osobowe Akademickiego Związku Sportowego w latach II wojny światowej 1939-1945, Poznań 1991, s. 64-5. Fot. <https://wydawnictwa.ptm.org.pl/index.php/wiadomosci-matematyczne/article/view/5088/4660>

Orłowicz Mieczysław - założyciel Akademickiego Klubu Turystycznego w 1907 r. we Lwowie. Turysta i taternik. Jeden z pionierów sportu akademickiego we Lwowie. Członek AZS Lwów od 1922 r. Zmarł w październiku 1959 r. Wojciech Szkiela, Bogdan Tuszyński, Zygmunt Weiss red., Pół wieku AZS. Sukcesy, cyfry, fakty, ludzie, porażki, wspomnienia i anegdoty, Warszawa 1962, s. 347. Fot. <https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/53385/h:415/>;

Prutkowski Józef (1915–1981) – polski pisarz, satyryk i aktor, ukończył lwowskie III Gimnazjum im. Stefana Batorego, debiutował w 1933 roku na łamach prasy literackiej, a w 1935 r. wydał swój pierwszy tomik wierszy. Członek lwowskiego AZS. Bezpośrednio przed oraz w początkach II wojny światowej był aktorem i autorem tekstów teatru Poezji i Satyry we Lwowie. W 1944 r. wstąpił w szeregi Wojska Polskiego i kierował teatrzykiem I Armii Wojska Polskiego. Po wojnie współpracował m.in. z Teatrem „Syrena” jako autor tekstów i wykonawca. Napisał

wiele słuchowisk radiowych oraz utworów estradowych i rewiowych. W środowisku sportu akademickiego znany jest jako autor wiersza „AZS”.

AZS

To tak jak w Wierszu Tuwima,

Oczy mam pełne łez

Kiedy ciebie wspominam

AZS.

Upragniona okazjo!

Partyjka ping-ponga!

Pęta z trzeciego gimnazjum

Pierwszy sukcesy osiąga.

Tutaj się nie wygrywa,

Tu nikt dla interesu

ŁUDZIE AZS-u

Paszport i bilet i wiza

To serce dla AZS-u.

Tu pierwsze rzuty młodym,

Tu. pierwsza miłość i rekord.

Nigdy boczkiem, lecz przodem,

Złym machlojkom na przekór.

Dziś marzę (choć już jesień

i deszcze dzwonią o rynny)

Raz jeszcze być w AZS-ie. Nie honorowym, czynnym.

Cyt za: Józef Prutkowski, „AZS”, w: b.a., 25 – lecie AZS przy Śląskiej Akademii Medycznej (1949-1974), Gliwice 1974, s. 21; Fot. <http://m.mediatly.com/cards/view/192126/lang:pl>

Romański Franciszek, ur. 15 IX 1909 r. w Jarosławiu. Inżynier elektryk. Lekkoatleta AZS Lwów. Działacz sportowy. W czasie okupacji przebywał we Lwowie, gdzie prowadził działalność konspiracyjną w ramach ZWZ-AK. Zamordowany wraz z żoną i dwoma synami w drodze ze Lwowa do Krakowa, tuż po zakończeniu działań wojennych. R. Wryk, Straty osobowe Akademickiego Związku Sportowego w latach II wojny światowej 1939-1945, Poznań 1991, s. 77.

Rzepka Antoni, ur. 1 III 1899 r. we Lwowie. Absolwent PIWF w Warszawie. Nauczyciel wychowania fizycznego we Lwowie. Lekkoatleta AZS Lwów i AZS Warszawa. Akademicki wicemistrz świata w skoku o tyczce (1924 r.). Mistrz Polski w skoku o tyczce (1926 r.), trzykrotny wicemistrz Polski (1924, 1925, 1927). Rekordzista Polski (1925 r.). Czterokrotny reprezentant Polski (1926-1927). Działacz AZS Lwów oraz Centrali AZS. Żołnierz kampanii wrześniowej 1939 r. w służbach medycznych. Aresztowany we Lwowie w październiku 1939 r., prze-

bywał w więzieniu na Zamorstynowie. Ostatnią wiadomość przesłał do rodziny w marcu 1940 r. Zginął najprawdopodobniej w Katyniu w 1940 r. R. Wryk, Straty osobowe Akademickiego Związku Sportowego w latach II wojny światowej 1939-1945, Poznań 1991, s. 78; Wojciech Szkiela, Bogdan Tuszyński, Zygmunt Weiss red., Pół wieku AZS. Sukcesy, cyfry, fakty, ludzie, porażki, wspomnienia i anegdoty, Warszawa 1962, s. 348. Fot. Zamiast uroczystości jubileuszowych z okazji 10-lecia Akademickiego Związku Sportowego we Lwowie, s. 14.

Rzepka Władysław: współzałożyciel, organizator i członek AZS Lwów w latach 1922-1939. Prezes AZS Lwów od 1924 r. Współzałożyciel i organizator Centrali Polskich AZS. Niestrudzony działacz społeczny. Pracował społecznie w różnych związkach sportowych (pływanie, lekka atletyka, piłka ręczna itd.) na odpowiedzialnych stanowiskach. W ostatnich latach prezes Dolnośląskiego Okręgowego związku Piłki Nożnej. Wojciech Szkiela, Bogdan Tuszyński, Zygmunt Weiss red., Pół wieku AZS. Sukcesy, cyfry, fakty, ludzie, porażki, wspomnienia i anegdoty, Warszawa 1962, s. 348.

Sieradzki Włodzimierz, ur. 22 X 1870 r. w Wieliczce. Lekarz. Profesor Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Mecenas sportu lwowskiego. Członek honorowy AZS Lwów. Rozstrzelany w zbiorowej egzekucji naukowców lwowskich na zboczu Wzgórz Wuleckich we Lwowie 4 VII 1941 r. R. Wryk, Straty osobowe Akademickiego Związku Sportowego w latach II wojny światowej 1939-1945, Poznań 1991, s. 79. Fot. <https://audiovis>.

nac.gov.pl/obraz/98429/6ad292e8b02a43fe5e85391c3dfb1cca/

Siwek Otto, ur. w 1913 r. Koszykarz i piłkarz ręczny AZS Lwów. Aresztowany 24 IX 1939 r., osadzony został w obozie jenieckim w Starobielsku. Rozstrzelany w gmachu NKWD w Charkowie w 1940 r. R. Wryk, Straty osobowe Akademickiego Związku Sportowego w latach II wojny światowej 1939-1945, Poznań 1991, s. 81.

Wiech Tadeusz, ur. 28 X 1907 r. w Rogoźnie koło Łańcuta. W latach 1926 - 1933 studiował na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej. Lekkoatleta AZS Lwów. Aresztowany w sierpniu 1940 r. w Leżajsku, został przewieziony do obozu koncentracyjnego w Oranienburgu, gdzie zginął w 1942 r. R. Wryk, Straty osobowe Akademickiego Związku Sportowego w latach II wojny światowej 1939-1945, Poznań 1991, s. 88.

Wieczorkiewicz, Wacław Scaevola, generał Wojska polskiego. Od czerwca 1926 zastąpił generała brygady Jana Hempla na stanowisku dowódcy 24 Dywizji Piechoty i Garnizonu Jarosław. W 1927 roku został mianowany generałem brygady. W Jarosławiu działał aktywnie na rzecz rozwoju kultury, ochrony zabytków (członek Okręgowej Komisji Konserwatorskiej) i sportu. Stał na czele delegatury Ligi Morskiej i Kolonialnej. Był honorowym prezesem wojskowego klubu sportowego „Ognisko” i patronował Oddziałowi Związku Strzeleckiego „Strzelec”. Wspierał także działalność AZS Jarosław. 17 kwietnia 1930 roku, na specjalnej konferencji z udziałem gen. brygady Wacława Scaevoli Wieczorkiewicza, płk. dypl. Tadeusza Seybala, prezesa AZS Lwów Stanisława Rzepki oraz prezesa administracyjnego Eugeniusza Ceny, oficjalnie zatwierdzono nowy jarosławski klub. W 1935–1939 był pierwszym przewodniczącym Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia. W sierpniu 1936 roku, w uznaniu zasług, Rada Miasta nadała generałowi Wieczorkiewiczowi honorowe obywatelstwo miasta Jarosławia. 7 listopada 1931 wojewoda lwowski zezwolił mu na zmianę nazwiska rodzowego Wieczorkiewicz na Scaevola-Wieczorkiewicz. Tomasz Turoń, Akademicki Związek Sportowy w Jarosławiu 1930 -1939, Rocznik Jarosławski 2000, 2. s. 115-119.

Wislocki Adam, ur. około 1885 r. na Polesiu. Prawnik. Członek AKT Lwów i AZS Kraków przed 1914 r. oraz AZS Lwów. Działacz na polu turystyki narciarskiej i wodnej. Członek zarządu Polskiego Związku Kajakowego w 1934 r. oraz Okręgowego Związku Lekkiej Atletyki we Lwowie. Zamordowany w obozie koncentracyjnym w Mauthausen w kwietniu 1943 r. R. Wryk, Straty osobowe Akademickiego Związku Sportowego w latach II wojny światowej 1939-1945, Poznań 1991, s. 89. Fot. <https://stapis.com.pl/wp-content/uploads/2016/10/Adam-Wis%C5%82ocki.jpg>

Wislocki Jan, współzałożyciel AZS Lwów. W 1922 r. był członkiem pierwszego sądu polubownego tego klubu. R. Wryk, Sport akademicki w relacjach i wspomnieniach. Wybór i opracowanie, Poznań 2009, s. 636.